

P.I. S
1090
dublet.

REVISTA DOBROGEANĂ

Nr. 1-2

Anul II

August

1937

71-5
1090
Anul II

Revista Dobrogeană

Anul II, Nr. 1-2

Constanța, Nicolae Bălcescu 7

redactor : TEODOR IONESCU

CUPRINSUL :

PETRU P. IONESCU :	Spiritualitate și cultură.
D. STOICESCU :	Elegia dela Istria.
N. PAPATANASIU :	Obsesie (versuri).
RADU GYR :	Doliu alb (versuri).
PERICLE MARTINESCU :	Fragment
CONST. VIRGIL GHEORGHIU :	Elegii (versuri).
LIUBEN DUMITRU :	Baladă noptatecă (versuri).
GEORGE DANUBIA :	Trestie (versuri).
IOAN MICU :	Vasile Pârvan destăinuitorul Dobrogei.

Cronica scriitorilor dobrogeni : N. Roșu „Orientări în veac” ; Sergiu Vladimir „Jurnalul unui om inutil” ; Grigore Sălceanu „Nopti Pontice” ; Dimitrie Batova „Aliquid” (Teodor Ionescu) ; — N. F. Costenco „Poezii” (Romeo Lerescu).

Cronica : Bilete de Papagal, Ion Neicu „Câteva idei pentru o nouă politică maritimă” (Ion Fătoiu) ; Anuarul liceului „Mircea cel Bătrân” (Haralambie V. Eugen) ; Desvelirea statuiei reginei Elisabeta ; Regionalism, metafizică, românism ; Societatea scriitorilor dobrogeni (Romeo Lerescu).

Cronica mărunță — Schimburi

Spiritualitate și Cultură*

Un început de psihologie a sufletului românesc care vrea să însemne și un început întru lămurirea problemei specificului nostru etnic nu trebuie să se limiteze numai la cercetarea însușirilor noastre proprii, ci va trebui tocmai să pue față în față blocul acestor însușiri față de alte popoare.

Ar trebui atunci să întrebuițăm un fel de metodă comparativă, curentă în științele socialului. Dela început suntem însă ținuți să renunțăm la un asemenea program. Și asta pentru peremptoriul motiv că nu avem o psihologie a popoarelor lumii actuale.

Ceeace avem, sunt mai mult tipizări curente, formule practice de uz popular. Cu toți vorbim despre claritatea sufletului francez, despre adâncimea spiritului german, cu disciplina și seriozitatea sa, despre efervescentele spirituale ale sudicilor, despre simțul de echilibru și ordine al nordicilor. Cunoaștem categorii de judecată privitoare la sobrietatea sârbă, la fecunda încăpățănare bulgară, la misticismul rusesc...

Dar toată această zestre este precară și mizeră. Până nu vom avea date mai precise asupra structurii popoarelor, măcar a acelorora cu care suntem în contact direct, până ce și la noi nu va exista același lucru, este o imposibilitate să putem vorbi despre

* Fragment din lucrarea «Punctele cardinale ale culturii românești» ce va apare în volum.

psihismul națiunilor, necum despre o tipologie etnică. În aceste condițiuni nu ne rămâne deci decât să ne folosim de cadrele vagi de cunoaștere pe care le avem, care desigur, corespund totuși unei realități spirituale.

Se cunosc de pildă, piedicile pe care le întâlnim când este vorba de a face din „dor“ un element structural specific al nostru. Cunoaștem de asemeni și greutățile ce le întâmpinăm când trebuie să cercetăm doina pentru a întrezări în ea un alt punct câștigat cauzei noastre. Și asta tocmai fiindcă ne lipsesc cercetările speciale de deferențiere. Religiozitatea poporului nostru nu poate constitui nici ea un element de specificitate, fiind comună multor popoare cu care suntem în contact sau chiar mai depărtate. Nu putem ști cu siguranță dacă acel caracter de sinteză între mistic și rațional, ne aparține numai nouă, după cum iarăși nu putem afirma, că ideea destinului tragic, nu se găsește și la alții.

Este deci de domeniul viitorului cercetarea de amănunt a sufletului românesc. Lucrul a și început dealtfel. Voim numai să însemnăm aici câteva etape ce ni se par caracteristice. Un suflet etnic nu înseamnă omogenitate absolută. Viitorul va avea de lămurit diferențierile psihice pe provincii, în primul rând. Dar pe lângă diferențierile provinciale, sunt diferențele pe categorii geografice, omul muntelui și omul șesului, omul regiunilor de pădure și de plaiu. omul regiunilor de baltă. O altă categorie de fapte diferențiale trebuie să o așteptăm, în fine, dela cercetările pe categorii sociale. Psihologia țăranului alături de a orășanului, elitele și masele, etc. Ni se pare de asemeni că tot aci vor putea lua loc categoriile politice, cu diferențierile lor psihice și în fine categoriile religioase. Tabloul acesta ni se pare că trebuie completat printr'un studiu comparativ al mentalităților pe generații.

Iată un program de vaste întinderi și asupra cărora ne permitem să atragem atenția cercetătorii-

lor noștri. Nu există, dacă nu ne înșelăm, nici o catedră în învățământul nostru superior care să aibă un program de realizări în această direcție.

Pentru ca diferențierile să fie fecunde, ele au de îndeplinit o primă condiție: să nu creeze abisuri, antagonisme ireductibile. Pentru că atunci unitatea se rupe și în loc de echilibru apare revoluția. Prezentul nostru agită, prin unele glasuri disperate, fantoma războiului civil. Acei care fac asta, sunt interesele coteriilor politice. Buzuindu-se pe simptome aparente, fac figură de îngrijorare. Nu cunosc însă fondul de robust echilibru al poporului. Pe acest fond ne bazăm atunci când afirmăm realitatea unității noastre spirituale. Și pe sensul acestei unități care străpunge veacurile cum fulgerul străpunge cerul, trebuie să se întemeieze viitoarea noastră cultură. Nu o cultură cu aspect de abstracțiune seacă, ci o cultură cu rădăcini în concret. Nu o cultură de imitație servilă, nici chiar de asimilație, ci o cultură de unitate. Nu o cultură pe categorii provinciale sau geografice, sociale sau politice, ci o cultură de integrare. Nu o cultură care să ridice sufletul popular la ea ci o cultură care să se ridice ea la înălțimea acestui suflet.

Vom repeta până la săturare acest adevăr: o cultură trebuie să corespundă sufletului din care și pentru care apare.

Cunoscând sufletul nostru, problema ce se pune este de a schița, dacă nu de a determina, elementele axiale ale unei viitoare culturi românești. Ni s'ar putea aduce obiecțiunea că ceea ce facem aci este o simplă construcție în abstract, dacă nu o profeție. Că fenomenul de cultură nu se poruncește, ci apare firesc din mecanismul istoricului. Că este deci ceva spontan, nu ceva determinabil dinainte.

Oricât de serioasă ar părea întâmpinarea, ea este o simplă escamotare. Mai întâi pentru motivul că nu este vorba de a se determina detaliile, singurele care cad în zodia spontanului și imprevizibilu-

lui istoric. Dacă într'adevăr cultura trebuie să reprezinte sufletul etnic respectiv, a pretinde spontaneitatea, deci contingența culturii, înseamnă a admite contingența în structura psihică. Ceeace este o aberație. Axele pe care se mișcă un suflet, chiar unul individual, cadrele eului, sunt date odată pentru totdeauna. Dar nici despre o construcție în abstract sau despre vre'o profeție nu poate fi vorba.

O construcție în abstract ar fi fost atunci când am fi inventat determinante psihice inexistente. Cine poate nega însă cele câteva elemente pe care le-am expus, bazați numai pe fapte sau pe confirmări concrete! A deduce din aceste realități axele unei viitoare culturi este deci o operă, poate de intuiție, în nici un caz de profeție.

Ne vom folosi deci de ceea ce am putut constata până aici. Vom recurge și la sprijinul altora pentru că ceea ce ne interesează, nu este originalitatea, ci adevărul mai presus de orice. Iată de ce vom lua din opera atât de originală a d-lui Lucian Blaga tot ceea ce ne poate da și vom completa deabia cu aporuri personale, acolo unde se oprește.

Punctele cardinale ale unei viitoare culturi românești ni se par a fi patru. Primele două sunt luate din gândirea d-lui L. Blaga. Ne-am folosit în special de «Spațiul mioritic». Ultimele două ne aparțin. Iată-le:

- 1) Apartinerea la cosmic (spațiul mioritic).
- 2) Nevoia organicului ca simbol al spiritualului (sofianicul).
- 3) Participația la supra-temporal (sensul eternității etnicului).
- 4) Acceptarea supranaturalului (sinteza misticului cu raționalul).

PETRU P. IONESCU

ELEGIA DELA ISTRIA

În zidurile cetății Istria a stat tănuită zeci de secole o piatră, pe care se afla săpată o elegie compusă de un poet istrian.

Marele istoric al evului nostru vechiu, Vasile Pârvan, a găsit piatra, a descifrat și a transcris elegia.

Originalul — piatra — nu am fost în stare s'o păstrăm ; s'a pierdut în timpul ultimului războiu, dar elegia a rămas notată ; s'a publicat în textul elen.

Poetul cântă în elegia sa moartea urui tânăr din Istria, Meidias, aflat pentru învățătura științelor timpului său la Cyzic (o cetate din Asia-Mică), deplânge durerea tatălui său Aristeu și mahnirea cetății. Din cuprinsul elegiei deducem că tânărul dorea să devie o glorie a cetății (patriei) și să strălucească prin virtute.

M'am silit să traduc această elegie în metrul original — distihul elegiac — ca un omagiu acestui foarte vechiu poet dobrogean ;

Neamura tatălui tău Aristeu
că va crește prin tine

Și că vei fi prin știință
patriei fală, spera.

Când tu cu dor căuții să în-
veți frumoasele arte,

Grabnic acolo te-a prins
glia Cyzicului crud.

Spune tu, Meidia, cum ai pu-
tut să te'nduri de tovarăși,

Dând tuturor dureri,
 Inimi rănite lăsând?
 Cum te-au mai plâns disperații pă-
 rinți, că'n ungherul cenușei
 Risipitor aruncași
 scumpul lor scut bătrânesc!
 Ei nici în casa de nuntă să-ți
 vadă aprinsele facile
 Nu apucară.... Vai, a-
 le—urmașilor goale mândrii!
 Plâns de acei din cetate și
 de cel streini dat ca pildă,
 Tu vei păstra și 'ntre morți
 vie virtutea etern...

D. STOICESCU

Obsesie

Astăzi, mai mult decât ieri, Mare,
 imaginea trupului tău gol,
 mă urmărește mai tare,
 îmi dogorește făptura,
 prinde ceață în privirile vrăjite și-mi usucă ochii
 atrași de mirajul neasemuit,
 al trupului tău despuțat și plin,
 ce se sculptează fragmentar, în jocul ondulat
 al talazelor.
 Un umăr gol și alb, ca sideful dinlăuntru al scoicilor,
 în care mai șoptește viața adâncurilor,
 pulsând cu foșnetul stralului tău de unde;
 sântii svelți strunguiți în rotunzimea cochiliilor,
 torsul unduios — coamă înconvoiată de val,
 ochii în verdele algelor —
 și pletele măslinii.
 Simt dogoarea ta de Sahară — sub soare,
 cum m'a pătruns, pe deplin, ca o molimă,
 simt gâlgâind în mine,
 vinul amar al dragostei, ce mă'mbată...
 Febra nutrită de jăratecul aprins și mereu
 ațătat de magia trupului tău despuțat,
 mă arde și mă sfârșește.
 Mă irolesc asemeni unui apus roșu de soare,
 afundat în apele tale,
 din care nu va mai rămâne
 decât fumul înserării...

N. PAPATANASIU

Doliu alb

Visez la pol, o moarte 'nzăpezită
pe leneşe banchize boreale,
între pereţi de marmură şi zale,
sub zodii verzi de sticlă adormită...

Aprinşi de aurore liliale,
să treacă renii trişti de stalactită
străluminând, pe carnea-mi sloenită
în somn adânc de ţurţuri şi cristale.

Dar într'o zi polară, fantomatec,
închis ca'n raclă limpede şi rece
într'o banchiză leşul meu să plece,

pe mări de aluminiu şi de cretă,
vagabondând cu trist gheţar lunatec
în rece pribegie de cometă...

RADU GYR

FRAGMENT

...Arabela începu să plângă din nou. Vedeă bine că nu poate fi înțeleasă și că sufletul bărbatului din față nu se poate apropia de sufletul ei gol, orice ar încerca să facă. Marius nu înțelege sbuciumul ei interior, nu poate participa la durerile sale din adânc, pentru că durerile nu pot fi niciodată decât împărtășite, dar nu și trăite de cei către care se îndreaptă tainica lor spovedire. El nu înțelege nici singurătatea ei dureroasă, fiindcă are despre singurătate o noțiune cerebrală mai mult, cu totul ferită de aceea pe care o simte ea apăsându-i toată viața sufletescă. Marius își dădu seama că ultimele sale cuvinte au întărit și mai mult neliniștea fetei pe care voia s'o mângâie și s'o liniștească și căută să-și repare greșeala întinzând mâna peste masă și atingându-i ușor tâmpelul arse de flacăra decepției.

— Nu mai plânge, Arabelo, înțeleg. De acum încolo vom fi mereu împreună, n'ai să mai fii singură și vom fi cei mai buni prieteni. Pentru a-i conțeni plânsul și a o face să vorbească liniștită, o întrebă cu o expresie părintească mai mult, ca și cum i-ar arăta o jucărie ce ar înbuna-o și ar face-o să uite necazul acestei clipe: — la spune-mi Arabelo, care-i numele tău adevărat? Dece nu ai pe nimeni în lume?... De unde îl cunoști pe Denis? insistă el cuprinzându-i fruntea în palme și privind-o sincer în față.

Arabela își conțeni plânsul, își șterse ochii cu batista udă și oftând din nou, vorbi:

— Sunt fiica unui ofițer de marină îndrăgostit de o turcoaică din Istanbul. Până la vârsta de șapte ani am trăit la Constantinopol, cu mama. Tata venea din când în când, la o lună sau la două luni odată și petrecea împreună cu noi două sau trei zile. În timpul războiului îl vedeam foarte rar. La sfârșitul războiului mama a murit și am rămas singură, așteptându-l pe tata, plecat foarte departe și care a apărut într-o dimineață cu o lu-

lea aprinsă deasupra unei bărbi cărunte, fără să știe de moartea mamei. Când a aflat, am zărit o tulburare adâncă pe fața lui, dar nu mi-a spus nimic și m'a luat dela niște rude ale mamei, care aveau un atelier de cizmărie și m'au ținut la dâșii până la sosirea tatei. Tata avea ochi albaștri și o frunte boltită brăzdată de încrețituri catifelate și un păr alb ca spuma mării rărit și aruncat pe creștet ca niște fire de argint. M'a suit pe un vapor de marfă și m'a încuiat într'o cabină cu o fereastră rotundă prin care am privit o zi întreagă și o seară bărcile din port și vapoarele ce se îndreptau spre larg.

Seara, tata mi-a adus o mulțime de jucării și dulceturi din oraș, spunându-mi că o să plecăm într'o țară frumoasă, unde o să mă dea la școală și o să mă facă cucoană mare. Dimineața am plecat prin ceața Bosforului cuprinsă de melancolie. La Constanța, tata m'a încredințat unei familii unde stătea și el când era în oraș. După ce am terminat școala primară, m'a înscris la școala normală de acolo. Tata era bun și ținea la mine ca singura făptură ce o avea sub soare. În fiecare trimestru venea la internat și-mi aducea tot felul de lucruri frumoase și bunătați de peste mări, pe care le împărțeam cu prietenele mele din dormitor. Eu îl iubeam ca pe un înger și tot timpul nu mă gândeam decât la el. Toamnele târzii, când vuetul asurzitor al mării din fața școalei noastre nu-mi mai dădea pace, mă furișam din sălile de curs și fugeam pe sub copacii uscați până la capătul parcului de peste drum, prin care coboram până jos la mare, unde mă rugam îngenunchiată pe plaja tristă și pustie, în fața mării, pentru tata. Într'o zi am fost surprinsă pe când mă întorceam dela mare. Pedagoaga aștepta în parcul gol la capătul cărării pe care urcam eu. M'a întrebat de unde viu, dar nu i-am spus nimic. Eram în clasa șasea, ultimul an. Eu nu eram prea strălucită, căci nu-mi prea plăcea să citesc, îmi plăcea mai mult muzica și dansul, dar aveam o inimă largă și o viață curată. Trăiam numai pentru tata, cu speranța să deviu ceva numai pentru a-l bucura pe el. Pedagoaga m'a dojenit aspru și m'a denunțat întregi clase ca și cum aș fi comis cine știe ce

mare păcat. De atunci nu m'am mai coborât la mare, dar găsisem o altă cale de a lua contact cu ea. Școala noastră era într-o vilă, care avea un balcon la etaj, închis tot timpul, ce da spre mare. Iarna, când pomii erau goi, se putea privi din el marea agitată din față, care mugia ca un monstru flămând. Acolo mă urcam mereu și îmi îndreptam rugăciunea către valuri pentru tata. Într-o după masă am fost surprinsă de aceeaș pedagoagă și am fost amenințată cu eliminarea. În aceeaș seară, pe când ne îndreptam spre dormitorul din oraș, de ciudă, am fugit din rând și m'am ascuns în curtea unde stătea tata când venea în oraș. Era o curte mare și murdară, cu case de jur împrejur, închisă ca o cetate, cu un pom mare în mijlocul ei. Stătea acolo lume de tot felul: ofițeri, artiști, funcționari, femei cu faimă proastă și văduve ce închiriau camere mobilate. Tata ținea o cameră la madam Novac, o doamnă în vârstă, singură și bine păstrată. Când m'a văzut, s'a speriat așa de tare încât a poididit-o plânsul. Madam Novac plângea numai de formă, căci de fapt, pe ea n'o durea nimic. În aceeaș zi aflase de catastrofa vasului pe care era tata. Fusesse aruncat de valuri pe un banc de nisip și rupt în două. Din tot echipajul nu se salvaseră decât opt marinari, tata găsindu-și moartea în chip năpraznic. Mie nu mi-au spus nimic multă vreme, ascunzându-mi adevărul până târziu când am aflat singură că vasul tatei nu mai exista. Din momentul acela am fost pierdută; nu mai aveam nici un rost pe lume și nici la școală n'am vrut să mă mai întorc, deoarece acum nu mai aveam pentru cine să învăț. Madam Novac era singura femeie pe care o cunoșteam, dar ea nu-mi inspira nici o simpatie, nici o încredere. Într-o zi ea mă prezentă unei artiste din curte, care m'a găsit frumoasă și nostimă, luându-mă sub protecție, spre marea bucurie a doamnei Novac care scăpa în felul acesta de mine. După câțva timp dansam și cântam la „Britania“, singurul varieteu din oraș pe vremea aceea. Acolo l'am cunoscut pe grecul acesta Denis, care cânta la havaiană în orchestră. Nu eram o vedetă, nu aveam roluri prea importante, dar eram nouă, tânără și toată

lumea îmi prevedea o carieră frumoasă. Denis era și el cel mai tânăr dintre toți și avea o purtare cu totul deosebită de a celorlalți. Când ne-am împrietenit, mi-a mărturisit că e fiul unui mare comerciant din Pireu, că a fugit de acasă pe când era în anul doi la Facultatea de Medicină și nu s'a mai întors, cu toate insistențele tatălui său care l-a urmărit până la Constanța și l-a desmoștenit apoi. Denis avea o delicateță în purtări și îmi arătase un suflet așa de bun și de sensibil încât m'am atașat din ce în ce mai mult de el, devenind aproape nedespărțiți. La sfârșitul stagiunei, „Britania“ s'a închis pentru totdeauna, iar eu am venit cu Zane, care și-a părăsit orchestra, să lucrăm și să trăim împreună aici. De trei ani stăm în aceeaș casă, dar niciodată n'am putut să simt pentru el o simpatie mai adâncă, mai sinceră, ca pentru un adevărat tovarăș de viață. Câștigă destul de bine, cântă în orchestre, dă concerte la radio, se duce la nunți mari, îmi arată multă dragoste, dar pentru mine e un străin și nimic altceva. Ne certăm foarte des și ne batem câteodată; uneori el pleacă de acasă amenințând că nu se mai întoarce niciodată, dar peste câteva zile revine și ne împăcăm din nou. Eu am învățat să lucrez lingerie și muncesc prin familii bune pentru a-mi câștiga existența și a-mi redobândi independența în viață. Situația în care trăesc acum n'aș putea-o suporta întotdeauna, pentru nimic în lume...

Iată, dragă Marius, ceeace nu știe nimeni despre mine până acum, adevărul întreg al vieții mele, continuă Arabela cu sufletul mai ușurat. Tuturor celorlalți le-am spus altceva, ca să pot rămâne între ei fără nici o grijă că trecutul meu îi supără sau plictisește. Ție ți-am arătat pentru prima oară tot adevărul vieții mele. Acuma mă cunoști cu adevărat, poți să gândești ce vrei despre mine. Mă simt mai ușurată acum, mai ușurată și liberă... Numele meu întreg este Sultana Aziadé Brânduş. Tata îmi spunea Sultana. Numai când mă săruta pe frunte îmi șoptea duios Azia, sfârși ea întorcându-și privirile spre sticla paharului gol de pe masă...

PERICLE MARTINESCU

Elegii

Mai am în buzunar câteva roșcove crude.
 Mă opresc în drum; îmi mușc degetele
 Ca pe niște agude
 Și îți scriu cum ași plânge sau juca.
 Oare dacă rămâneam ce era?
 Ași fi udat harbuzii cu apă,
 Ași fi purtat cobilița luceafărului ca pe-o sapă,
 Ași fi sărutat patrafirul de bumbac al căii lactee
 Și m'ași fi închinat ca oricare flăcău sau femeie
 Sfinților cu mâini albastre din icoane.
 Nu ași fi putut oare duce și eu pădurile ca pe niște sumane,
 În spate și n'ași fi știut oare
 A desena aripele satului cu plugul de clasele primare?
 Tată, dece am fost răi amândoi
 Și ne-am despiciat bucuria ca pe-o floare de trifoi?

Aici oamenii nu își scot pălăriile niciodată
 În fața garoafelor și a lunii, tată.
 Cocorit nu desenează sus ca pe-o tăbliță,—
 Precum la noi, — și crucea nici unei biserici nu scrie
 Pe caietul albastru al cerului ca o peniță.
 Dela o vreme pe mine mă dor amintirile coacăzelor tăiete.
 Porumbeii visului își amintesc de sânii bujorilor și li-i sete.
 Mâna dreaptă caută și azi tată
 Călmara cu gâtul verde și briceagul de altădată.
 De ce nu vrei să înțelegi măcar acum
 Că în grădină
 Vișinii pentru rănille mele desfac bandaje de lumină?
 De ce nu înțelegi, — ca orice om de rând —,
 Că după mine umblă vântul peste ogoare fluerând?

CONST. VIRGIL GHEORGHIU

Baladă noptatecă

Luna — unde-i colț cu gărla — astă noapte-a aruncat
Mreje pentru prins inele (pește argintiu) sub ea ;
Cine-mi încheștează ape, între paginile serii ?...
C'am băut apa adusă pentru sfinți bătrâni din sat,
Din căuș alb de tămăie, încrustați cu zimți de stea...

Jidov hrăpăreț — cu ochii — cum se uită zodierii,
A cătat să vadă'n palme prunc născut cu stea în frunte,
Cum căta Irod pe vremuri între paginile serii ?...
— Doamne'oprește-Ți Carul mare peste stepele cărunte
Și 'ncălzindu-Țe la focul de pe mal, ca toți pescarii,
Îți așteaptă și-anul ăsta, ca'n toți anii colindării :

Șir de magi ducând tămăie, sau păstori cu miei de vată,
Sau pescari cu bărbi de aur ducând luna înecată
În găleți — din care caii or să pască părul lunii...
— Doamne, mă'ncovoale ruga să-Ți sărut în gând toții prunii...

Ia vezi... Vânători cu arme prinse de oblânc adună,
Rațe împușcate'n stuhuri, ori pripoane de sub lună...
Dar pescarii când să'ntindă la uscat năvoade grele,
Buha deșteptase plăvii și găzari lângă șusele...

.....
Luna unde-i colț cu gărla, astă noapte a aruncat
Mreje ; dar a scos din apă trupul unui inecat...

LIUBEN DUMITRU

Trestie

Asemenea ți-i trupul cu-o trestie trândavă
Ce-arată din mătase, fosfor de umeri goi
Și suie fruntea'ngustă și cu breton, în slavă
Când șoldul și femurul descinde în noroi.

Desfoi, atavic, brațe și veninate unghii
Și talia ți-o mlădii prin ape și prin vânt
Și inima — amurg - tânjești să mi-o înjunghii
Ca să ucizi, lascivă, orice zenit de gând.

Cum galeșă dormi ziua în undă, ca pe pernă,
Absorbi în mădule o ațipire mută,
Visând trezirea verde cu amiros de spermă
Și legănări subite de spirogiră nudă.

Fii pentru simfuri însă și cârje și un fluer,
Că slava ta lividă nămolu-mi o adapă ;
Să nu te pierd din suflet—nisip cu pumn în șuier—
Și 'ntreagă te petrece de mine, ca de apă.

GEORGE DANUBIA

VASILE PÂRVAN

DESTĂINUITORUL DOBROGEI

Studiul antichităților din țara noastră suferea, în perioada premergătoare cîrmuirii pricepute a lui Vasile Pîrvan, din cauza unei insuficiente pregătiri speciale. Tocilescu, elev al lui Hasdeu, slavist prin studii, epigrafist prin întîmplare, nu avea înțelegerea necesară unui explorator în domeniul vast al antichităților. Goana lui romantică după monumentele epigrafice, ignorarea complexului de preocupări — arhitecturale, stratigrafice, numismatice și ceramice — la săpătură, în fine, metoda defectuoasă în cercetare, lipsa unei directe și continue supravegheri a terenului explorat — toate împreună contribuiau la impreciziunea rezultatelor. Odobescu era un arheolog teoretician, un savant de bibliotecă, un îndrăgostit de artă. Lucrul pe teren, contactul direct cu el prin săpături sistematice — nu intrau în vederile, mai mult poetice, ale arheologului Odobescu. Tocilescu pășește, e adevărat, înfiul pe teren, însă, curios, mai păstrează ceva din mîinile cu mînuși ale lui Odobescu. Tocilescu aducea dragostea de antichități, pe care le-a strîns cu o minuție vrednică de admirat; îi lipsea însă metoda săpăturii, îi lipsea pregătirea specială activității pe teren.

Vasile Pîrvan, e cu totul deosebit de înaintașii săi.

«Era cel dintîi învățat român, care venea în domeniul studiilor despre antichitate, cu o desăvîrșită pregătire de specialitate, cu o luminată concepție critică despre istorie și, în același timp, cu o puternică personalitate creatoare, pe care istoria va trebui s'o pună pe cele dintîi trepte ale valorilor culturii sale». ¹⁾

Cu o astfel de zestre științifică pornea Vasile Pîrvan să scuture de colbul anilor o lume uitată, rămasă doar prin cărți. Cu ani înainte, pînă a nu ajunge directorul Muzeului Național de Antichități, el își trăsese un plan precis de activitate pe care avea să-l urmeze conștiincios. Planul este înfățișat în critica ocazională de apariția studiului «*Organizația provinciei Dacia Traiană*» al profesorului conștanțean Virgil Andronescu. În el, Dobrogea ocupă locul de frunte. Prioritatea, acordată ei, e datorită considerațiunii că *Dobrogea*, dintre toate celelalte ținuturi românești, *este cea mai veche ca țară romană*. «Cu mult înainte ca Dacia din Dacia să se facă Romani, Dacia din Dobrogea au început să vorbească latinește, să se închine ca Romanii și să-și facă orașe și sate romane, unindu-se cu civilii și veteranii adevărați romani, — care veniau din alte părți ale împărăției, să se așeze aici și să întemeieze gospodării statornice, ridi-

¹⁾ RADU VULPE, *Activitatea arheologică în Dobrogea în cei 50 de ani de stăpînire românească* (Analele Dobrogei, IX, vol. I, Cultura Națională, Buc. 1928, pag. 128).

cindu-și conace frumoase de piatră pe moșiile cumpărate, ori căpătate ca dar împărătesc la noi, în Dobrogea». ¹⁾

Pirvan numea Dobrogea, «Dacia Scythică», o nomenclatură rezultată în chip natural din alăturarea a două elemente care definesc: *Dacia*, pentru că locuitorii acestui ținut erau «Dacii noștri», deci — etnic — formau o unitate cu ceilalți Daci; *Scythică*, pentru că — din punctul de vedere al traiului «necăjit» — semăna cu marele ținut scitic dela răsăritul Nistrului. Pentru acest din urmă motiv, Pirvan mai numea Dobrogea ca și istoricii antici «Scythia Minor», desprizînd-o astfel de întregul întins scitic format de sudul Rusiei, *Scythia Major*.

Anul 1911 marchează, în activitatea arheologică a lui Pirvan, începutul acțiunii de destăinuire a Dobrogei antice. Pînă în acest an, în chip teoretic, utilizând materialul cercetărilor anterioare, el publicase studiile valoroase asupra cetăților *Salsovia* (1906) și *Tropaeum* (1911), preconizînd — în primul studiu o cercetare arheologică a limes-ului danubian din Dobrogea, în ultimul, tratînd problema romanizării Dobrogei antice. Tot în anul apariției acestui de al doilea studiu, dă acele «*Contribuții epigrafice la istoria creștinismului daco-roman*» (București 1911).

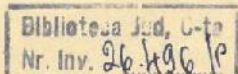
Începutul activității arheologice — vasta campanie de săpături pe care o plănuise încă din 1906 — îl însemna pe răbojul întoarceilor în veac, tirnăcopul înfipt în pămîntul depus de ani peste cetatea *Ulmelum*, actualul Pantelimon de Sus. Săparea acestei cetăți înseamnă, dealungul celor patru ani de trudă, descoperirea pietrei din unghiul de temelie al Dobrogei.

Ea a însemnat pentru munca arheologică — o metodă, iar pentru istoria noastră — o bogăție documentară inapreciabilă. *Ulmelum* era prima verigă aflată, după care, — treptat, trudnic — trebuiau găsite celelalte pentru a forma lanțul întreg dobrogean. Sub mina lui Vasile Pirvan, zidurile s'au desvelit, turnurile s'au ridicat semețe, porțile s'au deschis largi, basilicele și templele au vorbit de sacerdoți și închinători, inscripțiile — în loc de alte scrieri — și-au arătat pagina de piatră ori de marmoră, anforele de lut și-au vădit eleganța.....

....Mi-l închipui pe Vasile Pîrvan priveghind aceste mari destăinuiri, sub arșiță sau în vînt, ziua întreagă pe șantier, dînd directive, punînd deseori mina să lucreze el însuși...

Săpăturile dela *Ulmelum* nu sunt singura îndeletnicire a lui Pirvan, în cursul celor patru ani, — durată explorării acestei cetăți — ci, concomitent, el a cercetat și porțiunea de mijloc a Dobrogei, adunînd materialul găsit la *Capidava* (Calachioi) *Carsium* (Hîrșova), *Troesmis* (Iglița), *Noviodum* (Isaccea),

¹⁾ Dacia Scythică (vol. «Începuturile vieții romane la gurile Dunării», din ciclul «Țara noastră», *Analele Dobrogei*, IV, 2, Constanța 1923, pp. 129-134).

Albunar, Rîmnul de jos, Pantelimonul de Sus și Șeremet publicându-l în „*Descoperiri nouă în Scythia minor*”.

În 1914, Pirvan cerea Academiei Romîne să se facă fără înlînzire „cercetarea științifică imediată a acelor centre antice ca de pildă străvechea colonie greacă dela Marea Neagră *Histria*, care să fie studiate cu cât mai largi mijloace materiale, acum cît opera de vandalism a localnicilor încă nu a distrus și înstrăinat toate comorile istorice ascunse acolo”¹⁾

În acelaș an, se fixează cu întregul aparat arheologic la Histria. Săparea acestei cetăți, comparată de însuși Pirvan cu Herculaneum, bine păstrată din pricina izolării ei geografice, a constituit un adevărat succes pentru promovarea științei noastre arheologice în concertul cercetărilor de peste graniță. Histria, cetate cu o viață de secole (din sec. VII în. d. Cr. până în epoca bizantină), oferea cercetărilor în domeniul istoriei antice, un material folositor cunoașterii atât a Dobrogei, cât mai ales — și deosebit de important — a vieții greco-romane în totalitatea ei. Monumentele epigrafice histriene sunt tot atâtea izvoare neprețuite și pentru luminarea trecutului thraco-geț cât și pentru influența exercitată de civilizația greco-romană asupra elementului autohton.

După cum, în timpul săpăturilor dela Ulmetum, se ocupase, paralel, și cu alte cercetări în restul Dobrogei, și acum, odată cu săpăturile rodnice dela Histria, Pirvan urmărește descoperirile făcute pe întregul ținut dobrogean de azi, deoarece — prin alipirea în 1913 a celor două județe din sud — spațiul arheologic, ca și cel geo-politic, se mărise. Dobrogea se transformă într'un vast șantier arheologic. Cadrilateralul, în special, se bucură de o atenție deosebită. Balcul (vechea colonie greacă Dionysopolis), Silistra (municipiul roman Durostorum), Turtucaia (Transmarisca), Vetrina (Tegulicioni), Candidiana (Cadichioi), Abrittus (Abtat-Calesi) — sunt obiect de cercetare atentă a neobosiților săi colaboratori.

Toate acestea, înainte de războiu.

După războiu, în cel de al doilea plan — mult mai amplu — pe care îl alcătuiește Pirvan, referitor la activitatea arheologică viitoare, Dobrogea ocupă deasemenea locul de frunte, ca una în care se puseseră probleme de arheologie, acum în curs de rezolvare,

Prin unitatea arheologică — putîndu-se urmări în toată regiunea elementele componente ale diferitelor epoci care s'au succedat în acelaș chip — Dobrogea, sistematic explorată, ducea la înfăptuirea unor muzee documentare, în aer liber, unde putea

1) *Memoriu asupra săpăturilor arheologice în România* cetit în ședința dela 19 Mai 1914 (Extras din Anal. Acad. Rom. Ser II, Tom. XXXVI: pag. 6).

fi văzută întreaga dezvoltare a civilizațiilor caracterizate prin vechea artă greacă, greco-romană, bizantină și musulmană. Gîndul unui muzeu regional, la Constanța, îi apare atunci lui Vasile Pîrvan ca „o chestiune de necesitate absolut științifică și culturală” (*Probleme de arheologie în România*, Sibiu, 1921, p. 10) După alți ani dela exprimarea acestui gînd, muzeul visat de Pîrvan s'a putut — în sfîrșit întrupa, încercînd să strîngă, dela materialul mărunț, ceramic sau lapidar, până la adevărate monumente de artă (un exemplu: *sarcofagul cu simboluri*) — tot ceea ce ar avea aderențe organice cu viața trecută a provinciei noastre.

În sinteza „*Inceputurile vieții romane la gurile Dunării*”, sunt expuse — într'o agreabilă literatură științifică — rezultatele săpăturilor dobrogene, pe baza cărora s'a putut limpezi procesul romanizării Thracilor și Geților din Scitia Mică. Într'o comunicare academică la Bruxelles, în 1923 „*La pénétration hellénique et hellénistique dans la vallée du Danube*”, Pîrvan pune în acord rezultatele săpăturilor arheologice dobrogene cu datele săpăturilor protoistorice muntene, făcînd astfel o sinteză — prima de felul acesta — a proto-istoriei noastre. ¹⁾

Pe lîngă paginile începute din Getica, Pîrvan scrie în *Rivista di Filologia e d'Istruzione classica* (II, fasc. 3, 1924) dela Torino, studiul important „*Municipium Aurelium Durostorum*” — un istoric al cetății Durostor, dela origini până în epoca bizantină, iar în *Rendiconti della Pontificia Accademia* (Roma, 1924), studiul, „*Nuove considerazioni sul vescovato della Scizia Minore*”, cu apreciable detalii și note despre creștinismul roman în răsărit.

Getica — protoistoria Daciei — și Dacia — buletinul anual al cercetărilor și descoperirilor arheologice din România — sunt afirmarea prețioasă a posibilităților de realizări viitoare pe care le vădea Pîrvan în anul cînd, apărînd ele, spiritul său urca spre nemurire, la o vîrstă (45 de ani) la care unii își fixează abia punctele de început ale activității.

E deajuns să privească cineva *Dobrogea în timpul romanilor*. Harta arheologică ridicată de el, cu însemnarea cetăților, teritoriilor, drumurilor, stîlpilor miliari, valurilor, localităților cu urme preistorice, geto-thrace, grecești și romane — ca să-și dea seama de munca uriașă depusă în destăinuirea lor și de minuțiozitatea cu care, la masa de lucru, a tîlmăcit sutele de documente lapidare și a notat pe hartă fiecare descoperire. Harta Dobrogei antice, Dacia Scythică, apare, în fața ochilor cercetătorului de azi sau a simplului curios, cu toată puterea ei de viață, cu mulțimea de sate și cetăți, legate între ele cu drumuri

1) R. Vulpe. o. c. p. 140.

durabile. Dealungul Dunării, șirul de cetăți de pe limes-ul danubian — un adevărat șirag — începând dela Turtucaia și pînă la lacul Razelm, urmărește — întărindu-l — pe bătrânul Danubiu pînă unde apele lui sunt una cu ale mării. Dealungul coastei maritime, alt șirag de cetăți, nu alit de dese ca pe malul Dunării, totuși destul de numeroase. Apărată de ele și de formele geografice — Dobrogea i se arăta lui Pîrvan ca o *cetate*: „Zidurile ei sunt malul înalt al Dunărei și Mării. Șanțurile ei cu apă, sunt Dunărea și Marea. Iar la Miază-zi ripele adânci, care despart Dobrogea noastră de Deliormanul turco-bulgăresc, fac a patra lature întărită a mărețului nostru fort de flanc“, ¹⁾

* * *

Prin moartea lui Vasile Pîrvan, Dobrogea a pierdut pe căutătorul tainutelor sale comori.

De pe înălțimea operei arheologice a lui Vasile Pîrvan, putem străbate cu priviri îndrăznețe zările viitorului. Prin el, noi ne-am descoperit. El a lărgit conștiința noastră, a făcut un patrimoniu spiritual din alăturarea sufletului din trecut cu suflul vremurilor noastre, ne-a arătat ca pe stăpînitorii îndreptățiți ai pămîntului pe care ne aflăm.

Înainte lui, Dobrogea era o simplă porțiune de hartă, o parte dintr'un trecut barbar. Pîrvan a desvăluit puterile ascunse ale stepei dobrogene. Grație lui, simțim în Dobrogea posibilitatea unui cuvînt nou, care dacă nu s'a spus în literatură, s'a spus și continuă să se spună — păstrînd aceeași altitudine — în arheologie.

IOAN MICU

Dacia Scythică, o. c. p. 129.

CRONICA SCRITORILOR DOBROGENI

NICOLAE ROȘU «Orientări în veac», ed. Cugetarea.

Noua carte a autorului pretențioasei dar inegalei lucrări «*Dialectica naționalismului*», prin problemele pe care le discută și prin spiritul de care-i animată, se aliniază cărților: *Cranii de lemn*, *Pentru Legionari*, *Crez de generație*, *Roza Vânturilor*, *Schimbarea la față a României*. Nici ea nu-i o carte de ideologie sistematică, fiindcă întregii spiritualități mărturisite de volumele de mai sus îi repugnă orice osificare, orice «sistem». Deaceia ideile din «Orientări în veac» vor pare ideologilor raționanți ca «nefundate suficient», etc. D. N. Roșu și cu dânsul toți cei care trăesc «starea de spirit» a acestui veac, numai înțelege însă să lase realitatea să treacă pe lângă dânsul, de dragul discuției interminabile ori a unei originalități nerodnice. Astfel, d-se precizează «Din frământarea acestei epoci am desprins câteva momente esențiale. Alegerea noastră ar părea arbitrară, dar nu este mai puțin situată pe criteriile de viață ale lumii în care trăim. Unele idei poate nici nu sunt ale noastre. Act de proprietate nu există. Dar nu sunt ale nimănui. Mai precis — sunt ale timpului» (Lămurire, pg. 6). De fapt, e un mod de a spune că «act de proprietate nu există». Numai lipsa momentană de perspectivă te împiedică dela filiațiuni și identificări definitive — deși faptul nu-i un impediment de netrecut; probă, e însăși «Orientări în veac».

Așa dar cartea vrea să fie un îndreptar, o «roză a vânturilor» a secolului XX — cum am mai spus, cu toată lipsa momentană de perspectivă, ori tocmai profitând de situația asta, pentruca realitatea să fie cât mai fidel oglindită — în mai toate domeniile spirituale, oprindu-se însă «mai stăruitor la acei care, trecând peste fenomenul literar sau ideologic, au deschis perspectivă atotcuprinzătoare omului nou»: mișcarea legionară. Nemulțumit de situația politică, socială, culturală din România de dinainte și de după războiu, d. N. Roșu cere o reîntoarcere la spiritul autentic românesc, falsificat mai ales de infiltrația iudaică în cultură și democrație, în politică: tradiționalism, ortodoxism, țărănism (de aici, punctele de contract cu profetismul lui Cioran — poziția «adamitică» a culturii noastre — sunt din ce în ce mai rare și mai dese cu filosofia unui Lucian Blaga (Spațiul mioritic), Nae Ionescu (Logica colectivelor), și chiar Rădulescu-Motru (Românismul) — care specific să fie dezvoltat la maximum și anume printr'o nouă etică și metafizică, «aceea a omului

nou». Capitolele «Omagiul tinereții» și «Idealul prometeic» sunt semnificative în ceea ce privește viziunea «omului nou». Factorul de reunificare și respiritualizare pe care-l reclama Nietzsche, constatând lipsa unui «subconștient metafizic creator» epocii moderne — consecințe ale individualismului din renaștere, raționalismului excesiv, criticismului kantian, tehnicii contemporane uniformizatoare — «steaua polară» cum îi spune d. Roșu, a tinerețului de azi, e națiunea: «Omenirea este pentru noi națiunea în primul rând... Națiunea este viața noastră în eternitate» (pp. 270). Mișcarea legionară nu practică un «naționalism spiritualist» care să dea prioritate creării unei culturi specifice în concertul valorilor universale, fiindcă naționalismul acesta e incomplet, fiind sentimental, ci un naționalism politic, imperialist, care se situează pe o poziție anti-politicianistă și anti-democrată. Iar pentru realizarea lui nu-i atâta nevoie de multă ideologie, cât de instrument, de om. Omul care să nu mai delibereze veșnic ci să înfăptuiască, fapt neglijat — de aici și eșecul lor — de politicienii noștri de până azi: „Oamenii aceștia care au trecut de 50 de ani, nu vor înțelege niciodată cum rațiunea s'a transformat în instinct, deliberarea critică în autosugestie și șovăiala în încredere în sine.

Oamenii aceștia nu vor înțelege, cum fapta a înlocuit ideea și pentru ce voința de a învinge este mai puternică decât justificarea logică» (pg. 10). Omul acesta, înrudit atât de mult cu «supraomul» lui Nietzsche dar și opus lui prin profesarea eticeii creștine (de aceea și credem că idealul legionar nu-i «prometeic», acesta implicând răsvrătire și luptă împotriva divinității, ci un ideal «de împăcare cu Dumnezeu») — l-a creat Corneliu Codreanu. Meritul lucrării d-lui Roșu constă nu numai în curajul de a indica o soluție practică pentru o «schimbare la față a României» (ceea ce nu a făcut nici Blaga, nici Nae Ionescu, nici Cioran, preferînd să rămână ideologi sau profeți) dar și într-o interpretare inedită a legionarismului (vezi întreg capitolul «Idealul prometeic») pe care spațiul nu ne mai permite s'o discutăm în detaliile ei.

Toate celelalte «orientări» derivă din această mare orientare. Uneia din ele, antisemitismul, i-am opina că i se dă prea mare importanță; poate unde tonul doctoral se schimbă în șarjă și polemică violentă. Deoarece — cum observa și Cioran — un naționalism bazat pe antisemitism, nu interesează, antisemitismul fiind doar o atitudine negativă, insuficientă pentru viziunea unui revoluționar. Cât privește paralelismul pe care-l stabilește, dintre iudaism, pornografie, anarhie și comunism, ceea ce a făcut anul acesta și la Universitate, d. Radu Gyr, va ajunge odată să fie recunoscut de toți cei care mai vor să facă distincție de planuri;

fiindcă chiar dacă nu i s'ar nega posibilități estetice,*) totuși tendințele subterane de dizolvare, de anarhizare, de dezaxarea oricărei etici — dincolo de orice estetică — sunt mai mult decât evidente. Numai o mentalitate estetomană ori sentimentală nu poate vedea că «nu printr'o simplă coincidență, un Ig. Herz sau Marton Herz ajunge în România cel mai mare editor de cărți pornografice dar în acelaș timp spion sovietic» cum remarca tot d. Roșu într'un articol din „Linia dreaptă” (ludaism și pornografie). Decât atitudinea aceasta nu angajează promovarea tuturor „of”-urilor naționaliste și nici ancorarea în estetica desuetă a semănătorismului — cum se întâmplă azi în mai toată publicistica de «dreapta».

Dar d. Roșu e și un judicios critic literar, — dacă nu ne înșelăm, o veche ambiție a d-sale. Studiile asupra lui Aron Cotruș și Dragoș Protopopescu, sunt revelatoare.

Ceeace însă constituie savoarea cărții, e combativitatea neobosită și tonifiantă a autorului, spiritul caustic, care în indignarea-i sinceră ajunge uneori până la trivialitate (de pildă, în polemica cu Mihail Sebastian și G. Călinescu), verva de calitate, talentul de lapidară caracterizare și caricaturizare, stilul viguros, uneori surprinzător însă de deslinat, de neglijat *) — toate astea arătându-ni-l pe gazetarul de rasă. Sunt de neuitat cele două articole „O zi uitată” și „O zi nouă”. Vom încheia cronica spicuind câteva rânduri din aceste admirabile pamflete

„...Ziaristul (în 1914-16) era un instrument, când informa cititorul și un conspirator când scria un articol. O generație întreagă a privit chiondorâș la tipul elegant și vorbăreț, insinuant și superficial, care scrie la gazetă și te face de râsul lumii în două rânduri tipărite. Rică Venturiano a făcut epocă la cafenele și la curse. A stricat casele bieților burghezi. Școala vieții o cunoșteau numai prostituatele și femeile adultere. Fetele de pension își făceau educația cu lumânărica pe sub bancă.

....Într'o noapte regele Carol I a murit. Publicul a aflat după câteva zile. Versiuni și calomnii au circulat în voe. Răspândite de cine? Regele Ferdinand se urca pe tron, dar lumea cunoștea un «Fritz» și în fasciculele de romane, circulau comentariile căsătoriei sale cu d-ra Elena Văcărescu.... Pe vremea aceea A. C. Cuza era „jidani”, N. Iorga „grec”, Al. Pherekyde

*) Este emoționantă conversiunea recentă a criticului Mih. Dragomirescu din «Ideia Națională» (Buzău), omul care apăruse pe Ranetti și care din inutilă scrupulozitate credea că antisemitismul în cultură e o confuzie, între etic, etnic și estetic, recunoscând însăfârșit «inaderența e-vreilor la spiritul românesc».

*) „proces de conștiință morală” — „o privire rece și obiectivă” — „dureroase svârcoliri neputincioase” — „neagra ignoranță” — „fascinație hipnotică” — „utilitarismul faptului concret”, etc.

„albanez“, P. P. Carp «ciocoiu» și T. Maiorescu „profesor la universitate“. Era atunci un singur mare gazetar, Const. Mille, care inventase vehementa «nimicire prin tăcere»... La baluri se cânta «Barca pe valuri» sau «Căpitanul Robert», toate în ritm comod de «O, du lieber Augustin».... Pe amintirea acestei epoci de serai, histioni incremenți de orgoliu și retori îndrăsneți, încearcă zadarnic să erijeze o ideologie pesimistă, aceală și academică. Ideologia tragerii la semn, a încercării puterii, a roții norocului și a faimoasei sirene, jumătate damă, jumătate pește. Sarabanda unei zile uitate de farseuri și cabotini.

Nici o problemă, nici un roman, o vagă involburare lirică la câțiva heralzi care au murit uitați și apoi golul, hăul de-zastrului colectiv, din care a eșit ca printr'o minune a firii soldatul făuritor al gloriei, cu o pușcă fără gloanțe, cu un centiron în loc de manta, plin de sânge și noroi. «Unde ai fost până acum nobile cetățean» căci patriotismul tău s'a transformat la bursa politică într'un buletin electoral ? Cele 12 partide îți spun: Bună ziua, Românie Mare !"

SERGIU VLADIMIR «Jurnalul unui om inutil»

ed. „Cartea Românească“

„Mă numesc Sergiu Vladimir fără să știu de ce (așa își începe jurnalul, autorul nostru). Mi-am deschis ochii deasupra minunilor lumii, tot fără să știu de ce. Și trăiesc tot fără să știu de ce.

M'am născut la Constanța în anul de grație 1903. Am deci în prezent numai 31 ani; o vârstă la care nu mai ești nici atât de bătrân încât să te mai poți crede tânăr, nici așa de tânăr încât să mai vrei să pari bătrân.

În posesia acestei vârste (nu știu dacă eu o posed sau ea mă posedă pe mine!) m'am hotărât să-mi scriu istoria vieții. De ce ? Din mai multe motive"....

D. Sergiu Vladimir, după cum vedeți, nu știe nimic (sau aproape nimic) — cum îi șade mai bine unui doctor în filosofie ce este; nici de ce s'a botezat Sergiu Vladimir, *) nici de ce trăiește (asta-i grav!) dar nu știe nici de ce s'a născut — vedeți d-stră! — sau cum spune d-sa poetic, de ce și-a „deschis ochii deasupra minunilor lumii“; și sunt sigur că nu știe nici de ce s'a născut tocmai în Constanța — oare ca să-l numesc eu „scriitor dobrogean“ ? — nici dacă-i bătrân sau tânăr, nici dacă (oh! oh!...) vârsta îl „posedă“ sau nu și fărăș sunt sigur că precum nu știe de ce-și pune întrebările astea.... ciudate, tot așa nu știe nici de ce nu știe...

*) Fiindcă, în realitate d. Sergiu Vladimir se numește — cam banal, e adevărat — Petre Ionescu și e actualmente profesor de filosofie la liceul de băieți din Constanța.

Cine vrea, poate continua calamburul. Și totuși d. Sergiu Vladimir știe ceva — de ce scrie. Nu.... știu dacă... știți dar chestiunea asta e una din cele mai desbătute probleme ale creației artistice. Vă amintiți de anchetele de prin reviste cu titlul deconcertant „De ce scriți”. Ei bine, d. Sergiu Vladimir, impasibil și inedit, răspunde; „...Pentru că n'am ce face. Da, hotărât. Nu am sau nu mai am ce face. Și asta se întâmplă tocmai azi. (Vedeți ce interesant e dumnealui!) Tocmai azi când lumea se frământă pentru că are prea multe de făcut... Și nu cred că sunt singurul. Atributul se aplică la toți, căci nimeni nu are propriu zis ce face”...

Așa dar, abia dela „propriu zis” începe filosofia domnului Sergiu Vladimir. Decât, uită să lămurească „sfera și conținutul” acestui misterios „propriu zis” și începe să bârfească pe d-l Gusti că citește „ă vol d'oiseau” numai tablele de materii (par'că noi nu știam!), pe „enormul critic universitar” Mihail Dragomirescu că seamănă cu o „bufniță cu cioc”, pe d-l Iorga că poartă umbrelă, — foarte glumeț, scriitorul nostru „comite” și un „bank”: „Poartă d-l Iorga și pentru mine” — ș. a. m. d.

Dacă am persiflat citatele de mai sus, am făcut-o fiindcă ea s'ar adresa — să zicem — la vre'o 70% din paginile jurnalului. Tristețea cărții d-lui Sergiu Vladimir reese din faptul că nu a voit să facă literatură — cu eroi, drame, motivări — ci să soliloqueze, având ca pretext viața d-sale — iar în realitate a scris o carte compusă, împărțită pe capitole, cu „motto”-uri ridicule, cu filosofie lamentabil de estină, cu drame hugoliene, cu interjecții și frazări savante. Intenția scriitoricească, livrescă se vede încă de pe copertă, autorul subintitulându-și jurnalul „roman”, dacă nu însăși publicarea jurnalului ia orice drept de apel d-lui Sergiu Vladimir. *) Compromisul vine din neclarificarea noțiunii de „jurnal”. Dacă d. Sergiu Vladimir a voit să scrie un jurnal intim fără fard, fără anecdotă (și intenția asta a fost) în genul lui Amiel ori Jules Renard — eșecul survine nu atât dintr'o deficiență de tensiune spirituală cât din pricina reprezentării „vulgului”, din grija de a fi explicit până la didacticism și dintr'o ambiție literară îndelung refulată. Un jurnal intim e prin definiție, dacă nu o operă obscură ca a lui Joyce, cel puțin ermetică. Asta, fiindcă în jurnal nu te mai interesează publicul, martorii. Toată experiența — interesantă psihologic — autorului a eșuat din conștiința că lucrarea-i va fi citită și comentată. De aici afectarea, lipsa de sinceritate, iar în stil, retorism, grandilocvență.

Într'un jurnal interesează în primul rând — dincolo de beletristică — motivele autorului. Nevoia de a scăpa de un coș-

*) Publicarea unui „jurnal” nu-i decât un act de grandomanie, schizofrenic.

mar, de cunoaştere de tine însuţi, de compensaţie, de notaţie naturalistă, etc. Am văzut seriozitatea motivelor pe care le invocă d. Sergiu Vladimir. D sa e un sceptic incurabil, un „desabuzat lucid” cum se spune azi. Cu d-sa se mai pune încă odată la noi eterna problemă a desrădăcinării, consecinţă directă a democraţiei. Omul care a crezut în civilizaţie, progres, sufragiu universal „pacea eternă”, etc. şi care „păcălit de mirajul fan-teziei sale” cum spune d-l Roşu — se regăseşte suspendat în vid. Ar fi interesantă dealtfel o paralelă între d-l Roşu şi Sergiu Vladimir, amândoi conştanţeni şi foşti colegi pe băncile liceului din Constanţa (de asta i-am şi numit „dobrogeni”) — ceea ce însă ar depăşi prea mult preocupările cronice de faţă.

GRIGORE SĂLCEANU «Nopti pontice»,

ed. Cartea Românească

După „Flori de mare” şi „Fierbea azi noapte marea” poetul conştanţean Grigore Sălceanu a mai tipărit anul acesta încă o culegere de versuri. Înainte de a intra în analiza poeziei d-sale vom discuta modul cum a înţeles autorul să-şi întocmească volumul. E fapt notoriu că odată ce ai publicat un vers sau o pagină de proză, nu mai ai dreptul să le retipăreşti decât într-o nouă ediţie dar nu într'un alt volum; altfel simulezi, pentru cei neinformaţi, o abundenţă fără nici un temei în realitate. Şi tot aşa justiţia literară pare-ni-se, nu-ţi permite să aduci modificări unui text deja tipărit. E cazul volumului „Nopti Pontice” care reproduce versuri „corijate” din volumul „Fierbea azi noapte marea”.

Dar procedeul acesta nu poate avea nici o repercusiune asupra valorii poeziei d-lui Sălceanu. L-am semnalat doar ca o divulgare a unei mentalităţi anacronice. „Anacronică” însă e din păcate şi poezia d-sale; nu în sens că nu-i în „ritm cu vremea” ci că toată poetica d-sale se reduce la cea eminesciană şi parnasiană, fără să aducă nici un plus personal. Iată, avem în volumul de faţă „crezul” d-sale estetic: „Critic şi poet”. În forma perimată a dialogului, poetul răspunde la obiecţia criticului — un critic însă cu modeste resurse intelectuale — de a folosi şi alt material decât tot „poeme cu valuri şi stele”:

Acei ce au inimi în piepturi,
Subt flori cunoscute şi stele,
În valuri şi raze de lună,
Găsi-vor simfiriile mele

Şi, fără ca nimeni s'asculte,
Nu cântă pădurea de brazi?
Eu scriu pentru ochii de mâne
Nu pentru orbii de azi.

Criticul, în loc să răspundă la observaţiile acestea strict estetice, începe să facă o filozofie siropoasă:

Pe lumea aceasta, eterne
Nici piatra, nici bronzul nu sânt:
Topi-se-vor toate, când focul
Va arde și cer și pământ.
etc. etc.

Argumentele d-lui Sălceanu sunt însă comune oricărui romantic. Se știe că formula „artă pentru artă” preconiza izolarea poetului de societate, deoarece — spun poeții — mulțimea e ostilă geniului, neputând să-l „înțeleagă”. Și totuși — ceeace-i oarecum paradoxal — gloria lor e gândită „sub forma sociabilității” cum observa odată Lalo: nimic pentru public „pentru orbii de azi” spun ei, totul pentru posteritate „pentru ochii de mâne”. Ce-i însă această „posteritate” decât tot un public, un public însă care — își fac poeții iluzia — îi vor „înțelege” mai bine!...

Dar esențialul discuției e că dacă nu-i neapărat necesar un material „inedit”, *) sensibilitatea și tehnica să fie singulare.

După poezia desrădăcinării, a semănătorismului, din primul volum, d. Sălceanu devine sentimental, academic și pompier în imagini:

Umbra mâinii tale mici	In fața veșnicului Demiurg,
Peste ochii mei s'așterne,	Ființa mea ce mică mi-a părut!
Soare'n inimă-mi se cerne,	Nu mai eram decât un biet minut
Când aud ca'n visuri „Ghică”.	Ieșit din sânul vremilor ce curg.

Și, dacă'nntrebările noastre,	Păcla'nserării	Luna de jar
Sunt strigate fără de răspuns,	Luna de foc	Arde catargul
De ce ne dai apriga sete	Pânzele mării	Flacăra par
Să spargem un zid nepătruns?	Ard la un loc,	Țărutul și largul.

Un poet autentic, se ferește de a întrebuița expresii consacrate. Avem și azi tradiționaliști — Crainic, Volculescu, Pillat, Maniu — numai că dânsii au evitat clișeul, formula gata făcută.

Ce merit literar pot avea versurile de mai jos decât într'o continuare conștiințioasă a armoniei și lexicului eminescian:

Albastrul nopților cu stele	De argint curgeau pâraie
De mii de ani rotind în spații...	Pe subț poduri și castele,
De mii și mii de veacuri alu-	Zâne dulci visau în ele
necând în gol,	Paradisuri de vâpae,
Pământul rupt din soare	
ii dă mereu ocol.	
Visând în umbra încăperii,	A plecat apoi voinicul.
La focul vânat de stejar,	S'a tot dus... și'n urma lui
Năluci în farmecul tăcerii	Lacrimi picurau din ochii
Naintea ochilor răsar,	Fetei Împăratului,
	Etc. Etc.

*) Persistența aceluiaș motiv de inspirație devine însă plictisitoare.

Ori aceste rime banale :

dură-gură ; pieirea-nemărginirea ; tremurând-fulgerând ; fulgerând-sburând ; topesc-sdrobesc ; talaz-topaz-atlaz ; zări-mări ; zării-mării-pierzării ; sânt-pământ ; foc-noroc-loc ; strălucește-ingrozește ; vis-abis ; sloi-noroi-roi ; sau când își permite să repete aceleași rime între două pagini : „golful albastru” cu „astru” și „nesfârșitul mărilor albastru” tot cu „astru”. Ne lipsește spațiul dar am arăta de câte ori „talaz” rimează numai cu „atlaz” „abis” cu „vis — „cer” cu „mister” — „val” cu „mal” ș. a. m. d.

Poetul nostru poate nu-și da seama cât de caducă e afectarea arhaismului : „lacomi ochi au fost râvnit pământul”, „fost-a demult mândru castel cu fecioare” ori cât de facile, învechite sau improprii sunt mijloacele sale de exprimare : „neagra-i gură” — „palid cort” — „nu mai eram decât un biet minut” — „negri corbi” — „fioros ocean” — „natura marea” — „fermecat univers” — „mâna-ți de zăpadă” — „albă ca de nea” — „nebun cumînfi” (?!) „veșnicul rai” — „adânc mă cutremură noaptea” (!...) — „mi-am pierdut... paradisul” — „viața pustie și rece” — „Pe gropița gurii mici” — „sboară” (!...) „sărutările”, etc.

Singurele poeme mai proprii, deși unele scrise în manieră parnasiană, sunt câteva „marine” și versurile inspirate de stea dobrogeană cu rezonanțe din „tristele și ponticele” lui Ovid și chiar din pastelurile lui Alecsandri :

Vântul spulberă pe mare mii de valuri argintii,
Râd în viscol de lumină depărtările pustii,
Scântee nisip de aur și'n adânc privești stingher
Cerul oglindit în valuri, valul aruncat în cer.

DIMITRIE BATOVA «Aliquid»,

tip. „Durostorului”, Silistra

Volumul d-lui Dimitrie Batova, nu-l considerăm decât ca primele sale încercări în poezie. Nu-l considerăm nici volum de debut, ci jurnalul unui adolescent care-și notează impresiile — fără nici o pretenție literară — în versuri. Fiindcă altfel nu ni l-am putea explica deoarece d. Batova, ulterior a dat și lucruri promițătoare.

Ori d. Batova crede că „sahara ancestrală” — „soarele ascet” — „Febril sorbiam din trupu-ți desgolit” — „splendori bizare” — „vise îmbălsămate” — „idee născută în glas de făclii” — „Gorunul s'a învârtit etern” — „Femea, femeie, sublimă făptură” — „Ești farul vieții, Ești țara brăzdată de valurile ghietii — Femea, femeie, tu ești nulitate” etc. etc. — se cheamă poezie?

Iată metafizica d-sale :

Hotărât —
 Nu vreau să mor!
 Nu că mi-e frică de moarte,
 Dar mi-e dragă viața:
 E caldă ca o baie
 Și rece ca gheața.

Și erotica d-sale:

Am adorat-o ca pe-o stea
 Dar ea pe mine m'a urât,
 M'a părăsit și m'a lăsat

Doar amărât.

D. Batova se revoltă ca și proletarul lui Eminescu:

Noi astăzi vrem senina lumină înflorită
 Pe-altarele dreptății ce-a fost de voi robită —
 Și vrem să fim iar semenii, nu vrem să fim iloiți!

și „hermetizează” ca și Barbu:

Semi-cerc pe cer —
 În mister
 Rotocol plăsmuit peste vremi,
 Călător proiectat în biremi.

Semi-cerc în biremi

Proiectat peste vremi.

Tot d. Batova însă „a strâns poezia în chingi” în „Elegie”
 „Evanghelică”, „Rugă” versuri publicate în revista de față:

O amforă ești toată. Ca amfora, pe pântec
 Porți semnul băuturii ce n'o mai poți avea...
 O, cum se scurse vinul, și cum muri un cântec!
 Să plâng?... Dar ce-o să-ți dee o lacrimă de-a mea?

E gata rugul?... Mergem! Nu astăzi? Dar când? Măine?
 Nu-i prea târziu? La noapte cum vor dormi irozii
 Când știu că împăratul e leu și nu e câine?...
 Să mergem azi, căci mâine... vor plânge toți nerozii!...

Hârleț călit ciclopice, tu gândule, te'ndură
 De-mi răscole pământul grădinii mele putred —
 Și'n brazda revărsată din frig și din căldură
 Să-mi răsădești credința a tot ceea ce nu cred...

Așteptăm volumul de debut al d-lui Batova!...

TEODOR IONESCU

N. F. COSTENCO „Poezii”, edit. «Viața Basarabiei». Chișinău.

Revista «Viața Basarabiei» a editat în optime condiții grafice, plus o copertă admirabilă a lui Anatolie Cudînoff, placheta d-lui N. F. Costenco, vrând prin asta să promoveze literatura — mai ales cea tânără — din Basarabia.

Ți-e greu când știi câte sacrificii (nu numai decât materiale) implică o mișcare culturală locală, să faci o cronică ostilă d-lui N. F. Costenco. Și mai cu seamă când asști la tribulațiile d-sale poetice neputincioase, atât de laudabile în principiu.

Poemele d-sale se recomandă: Eminescu, Coșbuc, Cerna («Fi-i tare inimă, fi-i tare!»), Essenin. Poesia d-lui Costenco te silește să dai dreptate celor care susțin că arta nu-i decât chestiune de formă, de tehnică, de «cuvinte potrivite».

«Fatalul meu sicriu» — «mi-e inima dospită cu otravă» — «sicrișul inimei» — «hulubașul meu cel alb» — «Nu vreau! Nu vreau! Nu vreau! Să mai aud acest tam-tam» — «Aceasta e viața? Să ne bocim și să ne tăvălim în glod?» — «Sîngur sunt în casă, vîntul e afară» — «Mișell iau virtuțile în rît, Și suferă poporul cel de jos»!

constitue în același timp și temele d-lui Costenco (filosofarea erotică și socială) și posibilitățile d-sale de exprimare (retorism, grandilocvență, umplutură, rime căutate, expresii prozaice, prețiozitate, improprietate, vocabular sărac, imagini sterpe, etc.)

Și totuși — fără ca să se ia aceasta drept o atenuare a celor spuse — d. N. F. Costenco ar putea realiza ceva consistent. Mici fragmente reușite sunt împrăștiate și în volumul de față. Dar mai toată literatura noastră e plină de acest fel de «fragmente». Numai că se impune ca odată și odată să devenim antologiști în întregime...

ROMEO LERESCU

CRONICA

BILETE DE PAPAGAL

În 1904, 15 Aprilie, apare «Linia dreaptă», revistă literară bilunară, cu redacția în str. Căminului Nou (azi Take Ionescu). Revista n'a durat mult căci — spune Gălaction — „cine era să se emoționeze de apariția revistei unor tineri sălbateci de independenți și iconoclaști fără ambiguitate”! (vezi „Viața literară” din 15 Mai 1934).

„Lecția” nu i-a servit lui Arghezi.

După zece ani, în 1914 (sau 15) scoatei „Cronica”.

După alți 15 ani (1928 și mai departe) Arghezi scoate altă revistă: nepoata „Liniei drepte” și sora mezină a „Cronicei”: „Biletele de papagal”.

„Știi și voi povestea (se adresează Gălaction tinerilor dela „Viața literară”), căci erai probabil în liceu și ai urmărit pe Arghezi în extraordinarele lui svârcoliri, ca să păstreze lumii cititoare românești cea mai

originală revistă din câte au apărut la noi”.

„Filistenii l-au legat pe Samson a treia oară!

Arghézi a împăiat „Papagalul” și biletele le-a risipit în vânt”...

După alți aproape zece ani, Coco se întoarce la lumină de ziua Măriei Sale Regelui:

„...Și a înviat Coco atunci și Ti-a eșit înainte, cu ciocul plin de bilete norocoase. Nu știu dacă l-ai văzut. Dintre ciorile cu frac, coțofenele în redingotă și cucuvăile gătite, penele lui care nu se rotesc ca ale curcanului se pierdeau, eclipsate de călduri și stoluri”...

ION NEICU «CÂTEVA IDEI PENTRU O NOUĂ POLI- TICĂ MARITIMĂ»

(«Dobrogea Jună» Constanța, 1937)

Problema care face obiectul scrierii de față, este „creierea populațiunii maritime românești”. Autorul pornește dela constatarea acceptată de toată lumea, că marea are un rol hotărâtor în dezvoltarea economică și politică a unui popor. Țările noastre au reprezentat o forță politică atât timp cât au fost stăpâne pe cetățile maritime și dunărene. Permanentizarea noastră la mare se va realiza atunci când vom fi creiat acea populație românească care să îndeplinească toate funcțiunile ce le creiază marea și anume: pescăritul și navigația.

Imediat după reanexarea Dobrogei, s’au început colonizările cu elemente aduse din Transilvania și Vechiul Regat, prin improprietărea veteranilor din războiul dela 1877. Însă această populație ca și cea macedoneană adusă după războiul cel mare, își avea rolul ei bine determinat, de a coloniza ținuturile de șes ale Dobrogei; transplantată aci, a rămas la vechile ei ocupațiuni: agricultura și păstoritul. Marea a continuat să fie mai departe inaccesibilă românului. Pescuitul a rămas până azi în mâini lipovene, deoarece litoralul Mării Negre, este ocupat de o

populație alogenă, formată din ruși, bulgari, greci. Dar, lucru important, pescăritul a fost exercitat din cele mai vechi timpuri de români. Faptul este analog procesului de substituție al clasei de mijloc românești în mâinile căreia se afla încă din evul-mediu negoțul și meseriile, prin elementul evreesc. Ar fi interesant de urmărit procesul acesta de dispariție prin substituție a populației maritime românești. Avem și astăzi marinari români — spune d. Neicu — ei însă își exercită meseria numai întâmplător. Nu sunt recrutați din o populație cu tradiție marinărească, care „în caz de debarcare depe vase ar schimba imediat cargobot-ul cu corabia cu pânze sau cu barca cu rame a pescarului”. D. Neicu preconizează drept soluții practice o colonizare maritimă în regiunea deltei și a marilor lagune dela Razelm din două motive:

1. că mediul fizic e prielnic unei populații de pescari,

2. fiindcă în regiunea aceasta sunt cei mai mulți lipoveni.

Colonizarea maritimă s’ar putea face după normele în care s’au făcut colonizările agrare: adică statul să asigure coloniștilor mijloace de trai și mai ales mijloacele necesare pentru exercitarea ocupațiilor maritime. Această populație maritimă va fi „pepiniera din care s’ar recruta personalul vaselor noastre de stat sau ale societăților particulare, fie de mare, fie de Dunăre. Numai astfel — încheie d. Neicu interesanta sa expunere — Marca Neagră va putea deveni din nou un „lac moldovenesc” cum o numeau cei vechi, nu fără un justificat orgoliu de rasă.

Ion Fățoiu

GĂSIM

Într-o revistă scoasă de elevii unei școli secundare din Ploiești, cu aprobarea direcțiunii, supravegheată de câțiva profesori, subvenționată cu banii școlii respective, sub poezia „O plecările” a poetului Aron Cotruș — numele unui elev din cl. VI-a. Poezia e identic copiată, uluitor de impertinent copiată sub chiar nasul domnilor profesori, doi dintre dânsii ocupând catedre de limba ro-

mână!... Pentru că nu avem spațiu disponibil unei juxtapunerii care să lămurească complet cititorul, trimitem pe toți cei care au citit „Curierul liceului „Sf-ții Petru și Pavel” an. XV. nr. 2, la „Antologia poezilor de azi” vol. I edit. „Cartea Românească”, Buc. 1925, întocmită de d-nii Pillat și Perpessicius, unde printre alte poezii de Aron Cotruș, vor da și de „O plecărire”.

L. D-tru

ANIVERSAREA DE 40 ANI

A LICEULUI «MIRCEA CEL

BĂTRÂN» din Constanța

Anuarul — volumul al X-lea — pe anii școlari 1934—1935 și 1935—1936. (Institutul de Arte Grafice „Albania” Constanța, 1937).

Volumul, întocmit frumos și cu străduință, cuprinde — în afară de o parte consacrată aniversării liceului, careia de altfel e dedicat volumul, și o alta, de statistică școlară — o serie de conferințe ținute, în cursul ultimilor doi ani, la liceul „Mircea cel Bătrân”.

Remarcabilă, lucrarea „*Spiritualitate și cultură*” (pp. 241-275), semnată de profesorul constănțean Petre P. Ionescu. Nu e decât un fragment, după cum arată autorul în notă, dintr-o lucrare mai întinsă „*Punctele cardinale ale culturii românești*” ce va apărea în volum. Elementele axiale, aparținând viitoarei culturi românești, sunt fixate de d. P. P. I. la patru, dintre care primele două sunt ale lui L. Blaga: „aparținerea la cosmic” (1) — spațiul mioritic, și „nevoia organicului ca simbol al spiritului” (2) — sofianicul, celelalte două aparținând d-lui P. P. I.: participția la supra-temporal (3) și acceptarea supra-naturalului (4).

Documentată și într-o expunere fără divagații inutile, conferința „*Din viața și activitatea Reginei Poete Carmen Sylva*” (pp. 92-121) a d-lui Gh. Coriolan, directorul liceului.

„*Desemnul ca mijloc de exprimare*” (pp. 123-184) conferința d-lui prof. Gh. Carp, publicată de nenumărate

ori până acum, prezintă material vechi transpus în formă nouă.

Sprijinit pe Benedetto Croce, și sub egida d-lui M. Dragomirescu, d. prof. Gr. Sălceanu caută să definească „*Esența operei literare*” (pp. 185-195).

Regretăm că studiul „*Sarcofagul roman cu simbolurile justiției penale*” (pp. 199-240) al d-lui prof. C. Blum, în completarea studiului publicat în anuarul anterior a mărginit posibilitățile de informație și interpretare la acea temă puțin verosimilă și greu acceptabilă, că Sarcofagul cu simboluri din „Muzeul Dobrogei” ar aparține lui Ovidiu.

H. v. E.

DESVELIREA STATUIEI

REGINEI ELISABETA

În cadrul festivităților marinei, s'a desvelit zilele trecute statuia reginei Elisabeta, executată de sculptorul dobrogean Ion Jalea. Ducerea la bun sfârșit a acestei inițiative se datorește d-lui Gh. Coriolan, directorul liceului din localitate.

Dacă realizarea unei ținte, duce la realizarea unei alteia — după cum spunea odată un profesor dela liceul respectiv — am propune comitetului organizator ridicarea unei statuii lui Mircea cel Mare, primul stăpânitor român al plaiurilor dobrogeane.

REGIONALISM, METAFI-

ZICĂ, ROMÂNISM

În excelenta „revistă de atitudini și probleme săcelene” — „Plaiuri săcelene” d. Vasile Băncilă publică un studiu foarte interesant, căutând o fundamentare metafizică a regionalismului și relevând stricta conexiune dintre regionalism și românism. Spicim câteva rânduri esențiale:

„Ce caută metafizica în regionalism? Lăsând la o parte faptul că metafizica e peste tot, observăm în treacăt că *regionalismul adevărat înseamnă aderența la realitate, precum neputința de a adânci regiunea înseamnă îndepărtarea de realitate ca*

atare și trăirea cu rădăcinile în vânt. Oamenii vechi, cari aveau la regiune ca melcul la casa lui, ca apa la matca ei, au fost oamenii cei mai încadrați, metafizic vorbind, în realitate, pe când oamenii de azi cu mentalitate „civilizată”, turistică, internaționalizantă, sunt în primul rând oameni fără realitate esențială, cari alunecă penibil pe deasupra existenței...

Atât timp cât va domina omul comun și civilizația, iar cultura va avea un rang inferior, regiunile vor fi sufocate de uniformizarea ce li se impune dela centru...

Iși inchipue cineva că se poate face misiune numai cu Capitala? Ce ar fi românismul fără Eminescu, Creanga, Avram Iancu, Tudor Vladimirescu, fără Blajul și Iașii trecutului?... Nu văd cum am putea să intrăm în noi înșine fără aportul regiunilor... Misiunea românească e în funcție de învierea și vrednicia regiunilor*.

SOCIETATEA SCRITORILOR DOBROGENI,

a cărei înființare o propusesem în ultimul număr al revistei, are toate șansele de a se realiza. Până în prezent s'au făcut câteva consfătuiri în

prealabil pentru fixarea unui program, unui statut și pentru împlinirea formalităților legale de constituire.

În ultima ședință de Sămbătă s'a făcut propunerea ca toate revistele ce apar actualmente în Dobrogea să renunțe la apariție strângându-se în jurul revistei de față, garantându-i astfel o apariție regulată. Credem că ideea nu-i potrivită, atât timp cât criteriile de selecționare a materialului sunt în antagonism. Scopul unei societăți a scriitorilor dobrogeni ar fi altul: de legătură între scriitor și cititor, prin șezători literare, de cunoaștere între scriitori, de înființarea unei edituri care ar însemna o ridicare morală a scriitorului dobrogean, etc. Societatea cel mult ar putea ajuta apariția revistelor. Reducerea lor la una singură credem că nu-i o formulă fericită.

Până în prezent au luat parte d-nii Alexandru Gherghel, Dem. Stoicescu, Radu Rucăreanu, Ion Ceaușu, T. Ionescu, Ion Fătoiu, Romeo Lerescu, George Rateș (N. Butucesea), Eugen Haralambie, D. N. Mineev, etc. urmînd să se primească și adeziunile d-lor: C. Brătescu, Ion Marin Sadoveanu, Gr. Sălceanu, Pericle Martinescu, Horia Roman, Valerian Petrescu, Boris Deșliu, Liuben Dumitru, D. Papacostea, N. Papatanasiu, Nița Mihai, Al. Iordan, Horia Nițulescu, Sergiu Vladimir, etc.

Romeo Lerescu

CRONICA MĂRUNTĂ

■ Cu numărul de față «Revista «Dobrogeană» intră în al doilea an de existență. Mărturisim că încercăm o bucurie inedită. Nu am fi crezut — «oamenii cu experiență» surideau superior — că vom ajunge aici în Dobrogea, la «recordul» acesta, singuri, fără ajutorul oficialilor și boicotați de așa zișii „intelectuali” intrați în panică în fața cinstei, muncii elanului și inteligenței tinerilor care au scris paginile revistei.

Ni s'au imputat multe. Unele obiecții le recunoaștem — fiindcă le știam dinainte. Numai că s'a uitat tinerețea și desinteresarea noastră. Fie ca aceste defecte să le avem și de aci înainte.

■ Studiul d-lui Petre P. Ionescu „Spiritualitate și cultură” l-am reprodus, fiind opera unui dobrogean, pentru o mai largă răspândire, din anuarul liceului. Pentru omiterile pe care le-am făcut din pricina condițiilor tipografice, cerem autorului cuvenitele scuze. Așteptăm dealtfel tipărirea în volum a „Punctelor cardinale ale culturii românești”.

AM PRIMIT LA REDACȚIE

- N. F. Costenco*, Poezii. Ed. „Viața Basarabiei”, Chișinău, 1937.
Dimitrie Batova, Aliquid, tip. „Durostorului”, Silistra, 1937.
Ion Neicu, Câteva idei pentru o nouă politică maritimă, „Dobrogea Jună”, Constanța, 1937.
Grigore Sălceanu, Nopti Pontice, Cartea Românească, București 1937.
Sergiu Vladimir „Jurnalul unui om inutil”, ed. Cartea Românească, Buc. 1936.
Nicolae-Roșu „Orientări în veac”, ed. Cugetarea, 1937.

REVISTE ȘI ZIARE :

- Gând Românesc*, Cluj, red. Ion Chinezu, V, 5-7 — *Eu și Europa*, Deva, dir. Ion Th. Ilea, II, 5-6, 7. — *Rânduiala*, Buc., caet. 3, 4, 5. — *Pământul*, Calărași, red. Eugen Cialac, VI, 166, 167, 168. — *Plaiuri Săcele*, Satu-Lung Săcele, red. Victor Tudoran, IV, 4-5, 6, 7-8. — *Ideia românească*, Buc. red. Pavel Costin Deleanu, II, 3, 4. — *Ideia națională*, Buzău, dir. N. N. Manolescu, IV, 43, 44, 45. — *Orientări*, Moinești-Bacău dir. Const. R. Crișan, VI, 6. — *Revista scriitoarelor și scriitorilor români*, Buc. dir. Aida Vrioni, XI, 5, 6-7. — *Lanuri*, Mediaș, dir. Mihail Axente, IV, 1, 2, 3. — *Front Literar*, Brașov, red. V. Spiridoniciă, II, 1-3 — *Semne*, Slatina, red. Stelian Tecucianu, I, 3-4, 4-5. — *Gazeta Cărfilor*, Ploiești, dir. D. Munteanu-Râmnic, VII, 1-2, 3-4. — *Suflet Nou*, Comloșul Mare, dir. Andrei Balan, IV, 6-7, 8. — *Revista enciclopedică*, Cluj, red. Ioan Corbu, VI, 3. — *Cuvântul Argeșului*, Pitești, red. Todie Curățureanu, II, 33. — *Festival*, Silistra, red. M. Papadopol, II, 10. — *Rodna Dobrudja*, Sofia, dir. Dragomir Pacev, I, 7. — *Ceskoslovensko-Bulharska vzajemnost*, Praha, IV, 1, 2. — *Revista Tinerimii crucei roșii*, Bazargic, I, 2, 3-4. — *Cronica Dobrogei*, Constanța. — *Cronica Literară*, Constanța red. M. Andreescu, caet 1, 2. — *Tomis*, Constanța, XIV, 1-2-3, 4, 5-6-7. — *Semănătorul Român*, Silistra. — *Glasul strămoșesc*, Cluj. — *Românul*, Silistra. — *Legionarii*, Bazargic. — *Dobrogea de Sud*, dir. Radu Rucăreanu, I, 3-4. — *Dobrudjan ski Glas*, Bazargic. — *Ilderim*, Bazargic. — *Făt Frumos*, Cernăuți, dir. L. Morariu, XII, 1-4. — *Viața Basarabiei*, Chișinău, dir. Pan Hallipa, VI, 5-6. — *Din trecutul nostru*, Chișinău, dir. Gh. Bezveconai, V, 40-45. — *Svonul*, Chișinău, red. Iorgu Tudor, supliment literar al ziarului „Molva”, Mai, Iunie 1937.

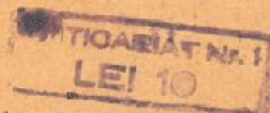
Romeo Lerescu

ABONAMENT ANUAL:

Particulari	Lei 100
Socletăți culturale, școli	" 200
Instituții și autorități	" 400

ADMINISTRATOR: CONST. NEICU
CONSTANȚA, BUL. REGINA MARIA 46

PREȚUL LEI 10

86-1311 1908 w

Institutul de Arte Grafice «D A C I A» Strada Carol Nr. 3 Constanța